

**รายงานผลการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้/ประชุมเชิงปฏิบัติการ /และเป็นวิทยากร
กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

คำนำหน้า ☒ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ อื่น..... ชื่อ-นามสกุล.....นายเฉลิมชัย แสงทองพินิจ.....
ตำแหน่ง.....นักสำรวจดินชำนาญการ.....กลุ่ม/ฝ่าย.....กลุ่มวินิจฉัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน.....
หลักสูตร/หัวข้อข้อมูลเรื่องอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้.....ดินดี ชาดีไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติ
เชิงฟื้นฟู รุ่น ๐๒ ปี ๒๕๖๘.....
สถานที่อบรม / สัมมนา /พัฒนาความรู้ฯ กรมพัฒนาที่ดิน ตั้งแต่วันที่.....๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๒ สิ่งที่ได้รับจากการอบรม/สัมมนา/พัฒนาความรู้

๒.๑ รายงานสรุปเนื้อหาในการการอบรม

๑. สถานการณ์ปัจจุบันของภัยคุกคามทรัพยากรดินในประเทศไทย

ดินเป็นรากฐานของชีวิตให้ธาตุอาหารที่จำเป็นและส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช ภัยคุกคามของ ทรัพยากรดิน
๓ ประเภทหลักที่พบในประเทศไทย คือ การกร่อนดิน ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร และความเค็ม

๑.๑ การกร่อนดินเกิดขึ้นโดยปัจจัยต่างๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า และการจัดการที่ดินที่ไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อ
พื้นที่การเกษตรจนนำไปสู่การสูญเสียหน้าดินและทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง

๑.๒ ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชเป็นอีกหนึ่งภัยคุกคามที่สำคัญมาก การใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปและ การจัดการธาตุ
อาหารที่ไม่เพียงพอ เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชของทรัพยากรดินใน ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโต
ของพืชและศักยภาพในการให้ผลผลิตของพืช

๑.๓ ความเค็มยังเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในพื้นที่ชายฝั่งและบริเวณที่รองรับด้วยเกลือหิน การแพร่กระจายของความเค็ม

๒. การต่อสู้กับการกร่อนดิน สาเหตุและแนวทางแก้ไข

๒.๑ การกร่อนดิน คือ การที่ดินชั้นบนถูกพัดพาหรือถูกชะล้างออกไป โดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ เช่น น้ำ ลม และ
กิจกรรมของมนุษย์

๒.๒ สาเหตุการกร่อนดินในประเทศไทย พบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกร่อนดิน ทำให้ส่งผล กระทบรุนแรงต่อ
พื้นที่ทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น การจัดการที่ดินที่ไม่เหมาะสม เช่น การไถพรวน บ่อยครั้ง การไม่มีสิ่งปกคลุมหน้า
ดิน และการปลูกพืชหมุนเวียนที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้เกิดการกร่อนดินได้ การ ตัดไม้ทำลายป่าก็เช่นกัน นอกจากนี้สภาพ
ภูมิอากาศที่รุนแรง ฝนตกหนักและพายุไซโคลนอาจทำให้อัตราการกร่อนรุนแรงขึ้น

๒.๓ การกร่อนดินเกิดขึ้นเป็นวงกว้างและส่งผลกระทบอย่างมากต่อภาคการเกษตร สิ่งแวดล้อม ทำให้ความอุดมสมบูรณ์
ของดินลดลง จากการหลุดหายไปของชั้นดินบนที่อุดมไปด้วยธาตุอาหาร ที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืช ส่งผลให้ผลผลิต
ทางการเกษตรลดลง และอาจส่งผลเสียต่อความมั่นคงทาง อาหาร รวมไปถึงยังก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำและเกิดตะกอนใน
แม่น้ำ และแหล่งน้ำอื่นๆ

๒.๔ การแก้ไขปัญหาการกร่อนดินอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องผสมผสานมาตรการป้องกันร่วมกับ การฟื้นฟูควบคู่กัน
ไป เช่น การทำขั้นบันไดดิน การปลูกพืชคลุมดิน การฟื้นฟูป่าไม้และการปลูกป่า สำหรับ แนวทางปฏิบัติในการจัดการที่ดิน
อย่างยั่งยืน เช่น การไถพรวนแบบอนุรักษ์ การทำวนเกษตร และการปลูกพืช ตามแนวระดับ มีส่วนในการควบคุมการกร่อน
ดิน

๓. ความไม่สมดุลของธาตุอาหาร ไขความลับสู่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ความอุดมสมบูรณ์ของดินมีความสำคัญต่อผลผลิตทางการเกษตรและความสำเร็จในการเพาะปลูกของ เกษตรกร ความไม่
สมดุลของธาตุอาหารพืช หมายถึง ลักษณะที่ธาตุอาหารพืชสะสมในดินไม่สม่ำเสมอหรือดิน มีธาตุอาหารพืชที่จำเป็นใน
ปริมาณที่ไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช

๓.๑ ความไม่สมดุลของธาตุอาหารมักมีสาเหตุมาจาก การใช้ปุ๋ยที่ไม่เหมาะสม การจัดการธาตุอาหาร พืชไม่เพียงพอ และ
ระดับ pH ของดินที่ไม่สมดุล

๓.๒ ผลกระทบของความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช ส่งผลอย่างมากต่อทั้งสุขภาพดิน ผลผลิตของพืช และสิ่งแวดล้อม

๓.๓ กลยุทธ์ในการจัดการความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืช การฟื้นฟูความสมดุลของธาตุอาหารพืช และรักษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินจำเป็นต้องอาศัยแนวทางปฏิบัติในการจัดการธาตุอาหารพืชที่เหมาะสม การตรวจวิเคราะห์ดินเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการระบุชนิดและปริมาณธาตุอาหารพืชที่ขาดหรือ เกิน ทำให้ใช้ปุ๋ยและการให้ธาตุอาหารเสริมอื่นๆ ใช้กับพืชได้อย่างเหมาะสม การจัดการธาตุอาหารพืชอย่าง แม่นยำตามหลักการของการใช้ธาตุอาหารเฉพาะพื้นที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใส่ปุ๋ยและลดการสูญเสียธาตุ อาหารพืช

๓.๔ การสร้างกลยุทธ์การจัดการธาตุอาหารพืชที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องพิจารณาแบบองค์รวมและใช้ วิธีการเฉพาะพื้นที่ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดแนวทางการจัดการธาตุอาหารคือ ลักษณะของดิน ความต้องการของพืช และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงนักวิชาการเกษตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานในท้องถิ่น ควรร่วมกันให้คำแนะนำและช่วยเหลือเกษตรกรกรอย่างเป็นรูปธรรม

๔. การจัดการความเค็มของดิน แนวทางในการป้องกันและความควบคุม

ความเค็มในดินเป็นปัญหาสำคัญต่อการเพาะปลูกในหลายภูมิภาครวมถึงประเทศไทย ดินสะสมเกลือในปริมาณมากทำให้ดินมีสภาพเค็ม ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และผลผลิตของพืชลดลง ความเข้าใจในวิธีการจัดการความเค็มในดินที่ถูกต้องจะนำไปสู่การทำการเกษตรอย่างยั่งยืน

๔.๑ ความเค็มของดินเกิดจากการที่ดินสะสมเกลือ โดยเฉพาะโซเดียม แคลเซียม และแมกนีเซียม ในปริมาณมากจนมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช เกลือเหล่านี้มาจากแหล่งต่างๆ เช่น น้ำชลประทาน แหล่งเกลือ หิน และการรูก้ำของน้ำทะเล

๔.๒ สาเหตุของความเค็มของดินในประเทศไทย ได้แก่ การชลประทาน สภาพภูมิอากาศ และอิทธิพลของน้ำทะเลในพื้นที่ชายฝั่งทะเล นอกจากนี้ยังพบดินเค็มที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งแอ่งโคราชและแอ่งสกลนคร

๔.๓ แนวทางป้องกันและควบคุม ต้องใช้วิธีการผสมผสาน ซึ่งครอบคลุมแนวทางปฏิบัติทั้งด้านการจัดการน้ำและดิน การชลประทานที่เหมาะสมช่วยป้องกันการสะสมเกลือในดิน การใช้เทคนิคการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยดหรือระบบสปริงเกอร์ การระบายน้ำ ใต้ผิวดิน จากนั้นทำการเพิ่มปริมาณ อินทรีย์วัตถุอย่างการใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกลงดิน การเลือกพืชทนเค็มและพันธุ์พืชที่ปรับตัวให้เจริญเติบโตได้ ในสภาพแวดล้อมที่มีเกลือสะสมในดินเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ดีสำหรับการเพาะปลูกในพื้นที่ดินนี้ อีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจคือ การใช้น้ำล้างเกลือ

๔.๔ แนวทางความร่วมมือและการศึกษา การจัดการความเค็มในดินต้องอาศัยความร่วมมือกันและ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร นักวิชาการเกษตร และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒.๒ ประโยชน์ที่ได้รับ/ประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน

- ๑) ทำให้เกิดความเข้าใจปัญหาของดินในการทำการเกษตร
- ๒) สามารถป้องกันและแก้ปัญหาดินได้ถูกวิธี
- ๓) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปแนะนำเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง

๒.๓ ปัญหาและอุปสรรคในการอบรม

ดาวนโหลดเนื้อหาในการอบรมได้ช้า

๒.๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

มีเนื้อหาและภาพประกอบที่เหมาะสมสวยงาม

(นายเฉลิมชัย แสงทองพินิจ)

นักสำรวจดินชำนาญการ

ผู้รายงาน

วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๓ ความเห็นผู้บังคับบัญชา

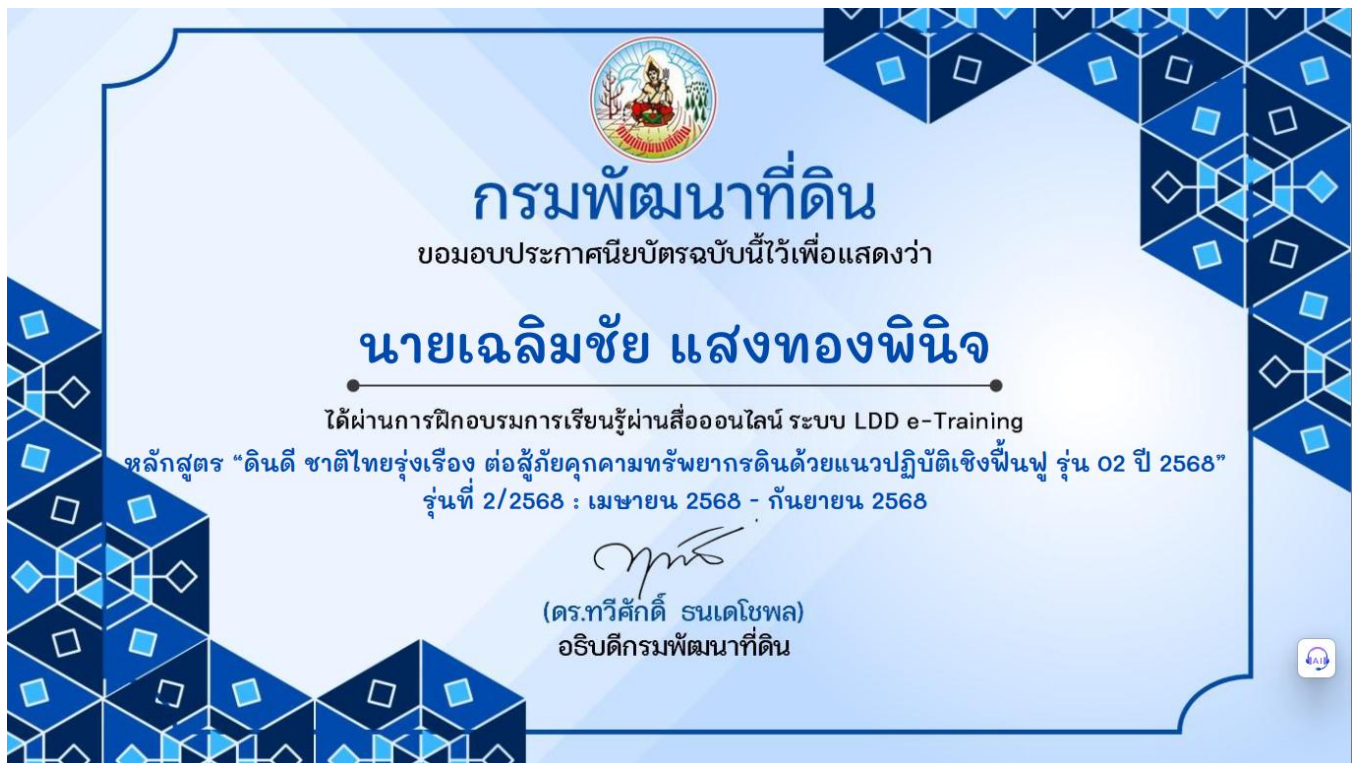
☒ ทราบ

ลงชื่อ.....

(นายพัลลภ หงษ์เจริญไทย)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มวินิจัยคุณภาพและกำลังผลิตของดิน

1.อบรมหลักสูตร การพัฒนาความรู้ในงานวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน 2568

23 พฤษภาคม 2568 โดยกรมพัฒนาที่ดิน

2.อบรมหลักสูตร ดินดี ประเทศไทยรุ่งเรือง ต่อสู้ภัยคุกคามทรัพยากรดินด้วยแนวปฏิบัติเชิงพื้นที่ รุ่น 02 ปี 2568

LDD e-Training